

Otto van Koert

*Department of Mathematical Sciences
Seoul National University
okoert@snu.ac.kr*

Column Wiskundigen in den vreemde

Van Koert in Korea

In deze rubriek doen wiskundigen verslag van hun ervaringen als wetenschapper in den vreemde. In 2009 belandde Otto van Koert na postdocs in België en Japan in Zuid-Korea, alwaar hij zich vestigde en zich redt met stroef Koreaans.

Na mijn promotie in Keulen in 2005 heb ik twee postdocs gedaan. De eerste was in Brussel bij de Franstalige ULB en mijn tweede postdoc was in Sapporo, in Hokkaido, het noordelijke eiland van Japan. Er was eind 2008 een vacature in Seoul National University (SNU) voor “foreign faculty”. Omdat het van Hokkaido uit niet zo ver was, heb ik voor de positie gesolliciteerd, en sinds September 2009 werk ik als wiskundige aan de SNU. Ik was enigszins voorbereid op de taal en cultuurschok door mijn verblijf in Japan; Koreaans heeft een grammatica die wat lijkt op Japans. Die grammatica van het Koreaans (en Japans) is heel anders dan die van talen in Europa. Om een wat simplistische samenvatting te geven: er zijn geen lidwoorden, de woordvolgorde is anders, en er worden achtervoegsels gebruikt om de rol van onderwerp, lijdend voorwerp, etc aan te duiden (anders dan naamvallen, maar een beetje vergelijkbaar). Verder worden werkwoorden vervoegd naar beleefdheid/senioriteit en niet naar persoon. Het inschatten van welk niveau gepast is, is hier belangrijk. Er is een standaardvorm die werkt voor het dagelijks leven, maar in veel gevallen past die niet. Als een buitenlander word je dat gelukkig wel vergeven. De woorden komen voor de helft uit het Chinees en de andere helft is “puur” Koreaans. Hierbij zijn er veel synoniemen, en het passende woord hangt van het beleefdheidsniveau af.

Hoewel ik nu al vijftien jaar in Korea woon, blijft de taal een probleem. Ik ben met een Koreaanse getrouwd en spreek thuis Koreaans. Zij klaagt er niet over, maar het blijft lastig, en mijn kinderen merken natuurlijk ook dat mijn Koreaans wat stroef is. De cultuur is hier heel anders, maar veel dingen veranderen erg

snel en lijken te verwesteren. In de straat waar ik tot een paar jaar geleden woonde, was er bijvoorbeeld een restaurant dat zich specialiseerde in 사철탕, viersezoenssoep. Dit is hondensoep met kleine stukjes hondenvlees erin.

Een ander restaurant had “levende” octopus. Inmiddels is het hondenrestaurant in deze straat verdwenen. De “levende” octopus is nog wel redelijk populair. Hier moet ik wel zeggen dat de octopus technisch gesproken dood is: de tentakels worden in stukken gehakt, en die stukjes bewegen dan nog ongeveer een uur. Ander eten dat Nederlanders ongebruikelijk zullen vinden, zijn gekookte zijdenworm en een gefermenteerde rog. De gefermenteerde rog heeft een sterke ammoniaksmak, en is een traditie uit het zuidwesten van Korea.

Het was verder tot ongeveer tien jaar geleden gebruikelijk om in een restaurant op de grond te zitten, maar dit aspect is inmiddels erg verwesterd. Er zijn nu in bijna alle restaurants tafels en stoelen. Uiterlijk speelt een veel grotere rol in Korea dan ik me van Nederland herinner. Er zijn vrijwel overal reclames over plastische chirurgie, zoals in de metro of in de lift van het flatgebouw waar ik woon.

Op de universiteit zijn de cultuurverschillen een stuk kleiner. Het lijkt erg op andere universiteiten: lesgeven, onderzoek en administratie. Alleen na een colloquium komen de verschillen boven water. Na het colloquiumdinner is er een tweede ronde die om half 9 start met bier en soju, een goedkope, maar vrij sterke drank, en dan vaak een derde ronde (tot middernacht) en soms zelfs een vierde ronde. Sommige collega's drinken veel, en ik heb een keer een dronken algebraïsche meetkundige naar huis moet slepen. Ik was alleen maar een student in Nederland, maar ik geloof dat dit daar niet vaak gebeurt.

Ik zal ook iets zeggen over Noord Korea, omdat mensen me daar vaak over vragen. Eigenlijk denken we hier in Zuid Korea niet zo

veel over Noord Korea: het speelt nauwelijks een rol in mijn dagelijks leven. De lange dienstplicht in Zuid Korea is het duidelijkste teken van Noord Korea. Deze was twee jaar en is nu nog anderhalf jaar, dus behoorlijk lang, en dat zou, denk ik, niet het geval zijn als de verhouding met Noord Korea een stuk beter was.

En dan nu iets over de universiteit hier. De studenten van de SNU zijn vaak erg goed, maar er zijn veel grotere onderlinge verschillen tussen de studenten dan in Nederland. Om dat uit te leggen, moet ik iets zeggen over het middelbare school systeem in Korea. Er zijn hier gewone en wetenschappelijke middelbare scholen (anders dan VWO). Op de wetenschappelijke middelbare scholen leren scholieren in de wiskundeklassen epsilon-delta bewijzen, machtreeksen, een beetje groepentheorie en nog veel meer. Van deze scholen komen ook altijd een paar scholieren die een gouden medaille winnen op de Internationale Wiskunde Olympiade. Met andere woorden, deze scholieren hebben al een prima wiskunde kennis voordat ze naar de universiteit komen. Anderzijds is het wiskunde onderwijs veel zwakker op de reguliere middelbare scholen. Door onderwijshervormingen zullen scholieren op reguliere middelbare scholen vanaf 2028 niet meer leren wat vectoren en matrices zijn. Deze tweedeling tussen goed getrainde en veel zwakkere studenten maakt het lesgeven wat lastig op SNU. De beste studenten zouden eigenlijk meer moeten en kunnen leren tijdens hun studie, maar door de onderlinge verschillen zijn de college's relatief elementair.

Na hun studie gaan veel studenten werken. Vaak in de financiële sector, het onderwijs (het geven van bijles is bijoorlijk lucratief), of in de software industrie. Een deel van de studenten wil promoveren in de wiskunde. De beste studenten die willen promoveren, onderbreken hun studie meestal voor militaire dienst voordat ze naar de Verenigde Staten gaan. Andere studenten vervangen hun militaire dienst door in Korea

het onderzoek in te gaan. Voor de SNU betekent dit dat elk jaar ongeveer 40 nieuwe wiskunde promovendi toegelaten worden. Die komen van verschillende universiteiten, en zijn meestal niet afkomstig van een wetenschappelijke middelbare school.

Helaas is de financiering van de promovendi aan de SNU niet zo goed geregeld. De universiteit ziet ze als studenten, dus moeten ze collegegeld betalen (ongeveer 2000 euro per semester, dus behoorlijk duur). De faculteit van natuurwetenschappen weet natuurlijk wel dat promovendi betaald moeten worden, en dit geld voor een basisbeurs komt van grants. Deze basisbeurs is niet voldoende, en in de praktijk moet de begeleider extra geld via meer grants regelen. De totale compensatie hangt dus sterk van de begeleider en de student af. Dit systeem is niet goed, maar ik zie het niet zo snel veranderen.

De universiteit is hier trouwens behoorlijk rijk. De campus is erg groot en mooi. De faciliteiten zijn erg goed en ik ben erg onder de indruk van studenten. Voor onderzoek is hier veel ruimte, hoewel ik sinds mijn promotie tot professor vrij veel administratie moet doen. En dat is waarschijnlijk hetzelfde als in Nederland.

